

Borgarstjórn
4. september 2018

Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins um að gera bólusetningar að skilyrði við innritun barna í leikskólum Reykjavíkur

Borgarstjórn samþykkir að leikskólar Reykjavíkurborgar nýti heimild í lögum um leikskóla nr. 90/2008 til að gera almennar bólusetningar að skilyrði við innritun barna. Við innritun skal foreldri eða forráðamaður barns veita samþykki fyrir nauðsynlegri öflun upplýsinga um bólusetningar barns. Skal barn eingöngu hljóta innritun á leikskóla hafi það hlotið, og muni það áfram hljóta, allar þær bólusetningar sem sóttvarnarlæknir mælir með frá þriggja mánaða aldri til fjögurra ára aldurs. Undantekningar frá skilyrðinu má veita ef læknisfræðilegar ástæður eða erfiðar félagslegar aðstæður hamla bólusetningu. Tryggt verður að með upplýsingar um bólusetningar barna verði farið eftir ákvæðum persónuverndarlaga nr. 90/2018. Fela skal skóla- og frístundasviði nánari útfærslu tillögunnar, sérstaklega hvað varðar utnumhald með bólusetningum og sérstakar undanþágur frá skilyrðinu.

Greinargerð:

I. Þátttaka í almennum bólusetningum

Þátttaka í almennum bólusetningum á Íslandi er ekki viðunandi að mati sóttvarnarlæknis. Minnki þátttaka enn frekar má búast við að hérlandis fari að breiðast út sjúkdómar sem ekki hafa sést um árabil. Í júní 2018 birti sóttvarnarlæknir uppgjör um þátttöku í almennum bólusetningum barna á Íslandi. Í uppgjörinu tók sóttvarnarlæknir eftirfarandi fram:

„Ljóst er að þátttaka í bólusetningum við 18 mánaða og 4 ára aldur hér á landi er ekki ásættanleg og ef fram heldur sem horfir, þá geta blossað hér upp bólusetningasjúkdómar sem ekki hafa sést um árabil. Í því samhengi má minna á að nú geisar langvinnur mislingafaraldur í Evrópu og víða annars staðar hafa mislingar stöðugt haldið fótfestu. Stök tilfelli hafa sést hér í tengslum við ferðalög á undanförunum árum en ef þátttöku hrakar frekar er nokkur hætt á að slík tilfelli gætu smitað út frá sér.“

Í uppgjörinu kemur einnig fram að æskilegt hlutfall fullbólusettra barna í öllum árgöngum sé 95% svo unnt sé að hindra útbreiðslu ef mislingar berast til landsins. Alþjóðaheilbrigðisstofnunin notast við sama viðmið. Núverandi hlutfall fullbólusettra er nær 91% og því ófullnægjandi.

II. Mislingafaraldur í Evrópu

Samkvæmt Alþjóðaheilbrigðisstofnuninni hafa mislingar náð gífurlegri útbreiðslu í Evrópu síðastliðin tvö ár. Eftirfarandi tölfræði var birt á vef stofnunarinnar þann 21. ágúst síðastliðinn.

Mislingatilfelli í Evrópu

2018 (fyrstu 6 mán.):	41.000+ tilfelli
2017:	23.927 tilfelli
2016:	5.273 tilfelli

Tölfræðin sýnir að mislingatilfelli hafa nær sextánfaldast síðastliðin tvö ár. Voru þjóðir sérstaklega hvattar til að beita foreldra auknum þrýstingi hvað varðar bólusetningar barna.

III. Heildarhagsmunir samfélagsins

Óbólusettum börnum fer fjölgandi og er hlutfall þeirra nú 9%. Talið er að eingöngu um 2% foreldra séu mótfallin bólusetningum. Af tölfræðinni má því ætla að um 7% barna séu óbólusett af öðrum ástæðum. Foreldrar þessara barna eru í langflestum tilfellum að gleyma sér. Heilsugæslur hafa hrint af stað fræðslu- og eftirfylgniátaki en átakið virðist ekki hafa skilað tilætluðum árangri. Sannarlega má vona að átakið beri meiri árangur með tímanum en vandinn er sá að útbreiðsla smitsjúkdóma er hröð. Á fyrstu sex mánuðum þessa árs hafa yfir 41.000 mislingatilfelli greinst í Evrópu. Hversu lengi ætlum við að bíða? Setja þarf hagsmuni barna í forgrunn – tryggja þeim öryggi og nauðsynlega heilbrigðisþjónustu. Það þjónar

heildarhagsmunum samfélagsins að tryggja áfram hjarðónæmi og koma þannig í veg fyrir útbreiðslu smitsjúkdóma á Íslandi.

IV. Tillaga borgarfulltrúa Sjálfstæðisflokksins

Með hliðsjón af þeim aðstæðum sem uppi eru í Evrópu og í ljósi þess að óbólusettum börnum fer fjölgandi hérlandis, er lagt til að Reykjavíkurborg geri almennar bólusetningar að skilyrði við innritun í leikskóla borgarinnar. Við innritun verði óskað samþykkis foreldra fyrir nauðsynlegri öflun upplýsinga um bólusetningar barns. Markmiðið ætíð að tryggja börnum aukna heilsuvernd. Frá reglunni verði þó sanngjarnar undantekningar. Tillagan sækir fyrirmynd til fjölda annarra Evrópuþjóða sem búa við sambærilegt lagaumhverfi. Hún sækir stoð í lög um leikskóla og meðferð upplýsinganna færi eftir ákvæðum persónuverndarlaga. Tillagan gæti reynst foreldrum óbólusetttra barna tiltekin hvatning. Skilyrðinu yrði ekki beitt af harðræði. Foreldrum mætti gefa góðan aðlögunartíma og þeim veitt aðstoð við að ljúka bólusetningum barna sinna. Utfæra mætti samstarf við heilsugæslur um sprautuþjónustu inni á leikskólum. Verkefnið yrði unnið í góðri samvinnu hlutaðeigandi aðila.

V. Undanbágur frá skilyrðinu

Frá tillögunni vrðu gerðar sanngjarnar undanbágur, þá helst í tveimur tilvikum, en skóla- og frístundasviði yrði þó falin nánari útfærsla.

- a. Tekið yrði tillit til barna sem af heilsufarsástæðum mega ekki vera bólusett. Þessum börnum er sérlega nauðsynlegt að önnur börn biggi allar almennar bólusetningar, enda reiða þessir einstaklingar sig á hjarðónæmi samfélagsins.
- b. Tekið yrði tillit til barna sem búa við sérstaklega erfiðar félagslegar aðstæður sem leiða til þess að bólusetningum er ábótavant. Hér er reynt að draga úr þeim mögulegu áhrifum að tillagan jaðarsetji óbólusett börn. Fræða þarf foreldra óbólusetttra barna og styðja börnin sérstaklega svo þeim séu tryggð þroskavænleg skilyrði.

VI. Samantekt

Sóttvarnlæknir telur ekki þörf á þessu stigi að skyldubinda bólusetningar. Það skal þó haft í huga að sóttvarnlæknir setur ekki inngönguskilyrði á leikskóla. Það gera sveitarfélög með heimild í lögum um leikskóla nr. 90/2008.

Sóttvarnlæknir gefur ekki út tilmæli um skyldubundnar bólusetningar nema faraldur fari af stað hérlandis. Það er hins vegar pólitísk ákvörðun hvort sveitarfélög vilji ráðast í fyrirbyggjandi aðgerðir. Það er djarft skref sem borgarstjórn getur stigið með samfélagslega hagsmunum og lýðheilsu að leiðarljósi.